

країнах, заборонено для деяких — 10-ти країнах [2; 3]. Не дивлячись на спроби ЄС щодо впровадження МСФЗ та їх конвергенцію з національними стандартами, країни-члени ЄС на даний час використовують їх лише фрагментарно в межах європейського законодавства. Таким чином, за межами гармонізаційних процесів у галузі бухгалтерського обліку в ЄС залишається 3/4 всіх підприємств [1, с. 20].

Наведена інформація свідчить про суттєве поширення МСФЗ та їх поступову конвергенцію з національними стандартами обліку і звітності усіх країн світу, тобто глобалізацію обліку і звітності та створення єдиної мови бізнесу у всесвітніх масштабах.

Література

1. *Голов С. Ф.* Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспектив розвитку: Монографія / С. Ф. Голов. — К.: Центр учбової літератури, 2007. — 522 с.
2. Implementation of the IAS Regulation (1606/2002) in the EU and EEA. — Режим доступу: <http://www.iasplus.com/country/useias.html>
3. Use of IFRSs by Jurisdiction. — Режим доступу: <http://www.iasplus.com/country/useias.html>
4. Worldwide adoption of IFRS. — Режим доступу: http://www.icaew.com/index.cfm/route/154095/icaew_ga/en/Library/Links/Accounting_standards/IAS_IFRS/Worldwide_adoption_of_IFRS.

Мельникова О. В., здобувач
кафедри обліку в кредитних і бюджетних
установах та економічного аналізу, начальник
відділу фінансової звітності та обліку
за міжнародними стандартами,
БАТ КБ «Хрещатик»

АДАПТАЦІЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ БАНКІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Вступ. Першочерговим завданням національної внутрішньої та зовнішньої політики України у XXI столітті є входження України до європейського політичного, економічного та правового простору, утвердження її як впливової європейської держави та набуття повноправного членства в Європейському Союзі. Однією з основних передумов вступу України до ЄС є приведення

національної системи, включаючи спільні принципи, цінності та правову культуру, у відповідність з законодавством ЄС.

Постановка завдання. Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу є зовнішньополітичним зобов'язанням України, яке наша держава взяла на себе у відповідності з Угодою про партнерство між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами від 14 червня 1994 р. Для забезпечення виконання Україною прийнятих зобов'язань було прийнято закон України від 18 березня 2004 року № 1629-IV про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства ЄС, що визначив механізм досягнення Україною відповідності третьому Копенгагенському та Мадридському критеріям набуття членства в Європейському Союзі [1, с. 7].

Однією з пріоритетних сфер, які є важливим об'єктом гармонізації в межах ЄС, було визначено бухгалтерський облік і аудит.

Результати. Історичною подією, як з точки зору національних бухгалтерських служб, так і з точки зору проєкції наслідків на економіку усієї країни, можна вважати затвердження Постановою Кабінету Міністрів України від 4 травня 1993 року № 326 «Концепцію побудови національної статистики України», на виконання якої Національним банком України розроблена програма переходу України на міжнародну систему обліку і статистики [2]. Окрім алгоритмів, з метою підвищення достовірності звітної інформації від установ НБУ та комерційних банків, що передавалася засобами електронної пошти Національного банку України, була затверджена нова звітна інформація, що надавалася електронною поштою від банків у вигляді файлів з набором значень економічних показників, для можливості формування їх значень безпосередньо в НБУ [3].

Історичною подією для України можна вважати щорічне Звернення Президента України Л. Д. Кучми до народу, Верховної Ради України від 24 червня 1998 року, у якому вперше прозвучала необхідність та було визначено як завдання на майбутнє щодо реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів фінансової звітності [4]. Важливість даного питання для країни у цілому підтверджує факт затвердження у жовтні 1998 року Програми реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів [5].

Актуальність вирішення питань реформування системи бухгалтерського обліку знайшла свій подальший розвиток у «Стратегії застосування міжнародних стандартів фінансової звітності», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24

жовтня 2007 р. № 911-р, у якій одним з основних напрямів реалізації визначено законодавче регулювання порядку застосування міжнародних стандартів, зокрема з 2010 року обов'язкове складення фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності згідно з міжнародними стандартами підприємствами-емітентами, цінні папери яких перебувають у лістингу організаторів торгівлі на фондовому ринку, банками і страховиками, за власним рішенням іншими емітентами цінних паперів і фінансовими установами [6].

Реформування бухгалтерського обліку в банківській системі України є складовою частиною загальнооекономічної реформи України в цілому. Відправною точкою реформи бухгалтерського обліку на рівні НБУ та комерційних банків став Указ Президента України від 23.05.92 р. «Про перехід України до загальноприйнятої у міжнародній практиці системи обліку та статистики» [7, с. 26].

З метою введення єдиних організаційних засад бухгалтерського обліку та звітності в банках України, на підставі затвердженого Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», який визначив правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в цілому по Україні, Національний банк до кінця 1998 року розроблює та затверджує «Положення про організацію бухгалтерського обліку та звітності в банках України» [8]. Саме Постанова під даний нормативно-правовий акт національного регулятора банківської сфери вперше, за часи незалежності України, зобов'язує комерційні банки протягом наступного 1999 року розробити положення про облікову політику банку, а також методологію та процедури з бухгалтерського обліку, що цю політику регламентують [9]. Для банківської сфери це означало започаткування нового етапу для бухгалтерських банківських служб, оскільки професійне мислення бухгалтерів повинне було перебудуватися з «стереотипного совкового бухгалтера», за допомогою закладених у «Положенні про організацію бухгалтерського обліку та звітності в банках України» принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності міжнародних стандартів, на бухгалтера, який уміє приймати рішення відповідно до сучасного професійного судження.

Як регулятор і єдиний тотальний методолог банківської сфери, Національний банк України розробляє нормативні акти намагаючись усунути можливі «промахи» чинного законодавства України з питань бухгалтерського обліку та складання фінансової

звітності, з подальшою адаптацією до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Відповідно до розділу V «Мета та завдання першого етапу виконання програми» Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу», визначено, що на першому етапі виконання Програми необхідно:

— забезпечити розробку глосарію термінів *acquis communautaire* для адекватності їхнього розуміння та уніфікованого застосування у процесі адаптації, а також розробити і запровадити єдині вимоги до перекладів актів *acquis communautaire* на українську мову, створити централізовану систему перекладів;

— провести порівняльно-правове дослідження відповідності законодавства України *acquis* Європейського Союзу у пріоритетних сферах [10].

Висновки. Оскільки головним завданням національної внутрішньої та зовнішньої політики України у найближче десятиріччя є входження до європейського політичного, економічного та правового простору, то реформування системи бухгалтерського обліку на основі застосування міжнародних стандартів є пріоритетним напрямом розвитку бухгалтерської науки. При цьому необхідно, усвідомлюючи незворотність цього процесу, продовжувати на державному рівні впроваджувати програму остаточного подолання відмінностей у бухгалтерському обліку за національними стандартами від міжнародних стандартів.

Література

1. О. Величко, С. Голов, С. Зубілевич, В. Костюченко, В. Легка, В. Пархоменко, С. Прилипко. Регулювання у сфері бухгалтерського обліку та аудиту в ЄС та перспективи адаптації законодавства України. Центр європейського та порівняльного права. — АРТ-Медіа, 2005. — 584 с.

2. Національний банк України. Про заходи з реформування бухгалтерського обліку комерційних банків України, прийнято 29.11.1996 № 315.

3. Національний банк України. Про заходи щодо реалізації Програми реформування бухгалтерського обліку та звітності Національного банку України й комерційних банків України, затвердженої 21.11.1997 № 388.

4. Звернення Президента України Л. Д. Кучми зі щорічним посланням до народу, Верховної Ради України. — Урядовий кур'єр. — № 89 від 14.05.1998.

5. Програми реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів, затверджено Кабінетом Міністрів України від 28.10.1998 № 1706. — Урядовий кур'єр». — Від 05.11.1998.

6. Стратегія застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.11.2007 №911-р.

7. Кіндрацька Л. М. Бухгалтерський облік у комерційних банках України: Навчальний посібник. — К.: КНЕУ, 1999. — 432 с.

8. Закон України Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні від 16.07.1999 № 996-XIV. — Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 1999. — № 40. — Ст. 365.

9. Національний банк України. Положення про організацію бухгалтерського обліку та звітності в банках України, затверджена Постановою Правління Національного банку України 30.12.1998 № 566, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 01.02.1999 за № 56/3349 (зі змінами).

10. Закон України Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу від 18.03.2004 № 1629-IV. — Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 2004. — № 29 від 16.07.2004. — Ст. 367.

Мошковська О. А., канд. екон. наук, доц.,
Київський національний
торговельно-економічний університет

СТРАТЕГІЧНИЙ УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ВІТЧИЗНЯНИМИ МОЛОКОПЕРЕРОБНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

В умовах економічної і фінансової кризи значну роль для вітчизняних суб'єктів господарювання відіграє облікова система, межі якої є значно ширшими відносно традиційних сфер бухгалтерського обліку.

На етапі реформування економічних відносин в Україні з урахуванням зарубіжної практики бухгалтерський облік розподілився на фінансовий і управлінський. Проте умови господарювання сьогодення передбачають розподіл управлінського обліку на традиційний управлінський і стратегічний управлінський облік, кожен з яких базується на специфічній обліково-економічній базі і враховує нетотожні чинники з метою прийняття відповідних управлінських рішень.

З урахуванням проведених досліджень зарубіжними вченими традиційна практика управлінського обліку вже не задовольняє потребам сьогодення щодо визначення стратегії бізнесу з ураху-